

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Назва курсу	Практикум зі страхових операцій
Рівень вищої освіти	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Статус дисципліни	Обов'язкова /вибіркова
Форма здобуття освіти	Денна
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS / 120 годин
Мова викладання	Українська
Викладач	Мандич Віра Володимирівна
Профайл викладача	https://www.krok.edu.ua/
Контактний телефон	+380671821958
E-mail	MandychV@krok.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 1 академічна година, щовівторка з 13.00 – 14.00 Online консультації: 1 академічна година, щовівторка з 18.00 – 19.00

1. Коротка анотація: Дисципліна «Практикум зі страхових операцій» є обов'язковою при підготовці фахового молодшого бакалавра за освітньою програмою «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» та викладається на 3-му курсі (6-й семестр) в обсязі 4 кредитів за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS.

Дисципліна «Практикум зі страхових операцій» спрямована на закріплення та поглиблення теоретичних знань студентів шляхом набуття практичних навичок у сфері страхування. Дисципліна орієнтована на розвиток професійної компетентності майбутніх фахівців шляхом моделювання реальних ситуацій страхової практики, використання актуальних нормативних документів та програмного забезпечення.

Мета дисципліни – формування системи знань зі страхування, вивчення теоретичних основ і принципів побудови сучасного страхового ринку, послідовне формування в студентів знання основних положень теорії та практики страхування фізичних і юридичних осіб, а також з'ясування особливостей фінансової діяльності страховика.

Завдання дисципліни: з'ясування об'єктивної необхідності, сутності й ролі страхування в умовах ринкової економіки; висвітлення організації, шляхів розвитку страхового ринку та державного регулювання страхової діяльності; розгляд умов особового страхування, страхування майна, страхування відповідальності, перестраховання відповідно до вітчизняного та зарубіжного досвіду; вивчення особливостей і шляхів поліпшення фінансово-економічної діяльності страховиків.

Предметом дисципліни «Практикум зі страхових операцій» є практичні аспекти здійснення страхових операцій. Це включає процеси організації та виконання страхових процедур, застосування нормативно-правової бази у

страхуванні, а також використання інструментів та технологій, необхідних для ефективного супроводу страхових зобов'язань. Дисципліна зосереджується на опануванні студентами прикладних знань і навичок, що є необхідними для професійної діяльності в галузі страхування.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати: економічну природу страхування, його функції, принципи та зв'язок страхування з іншими фінансовими дисциплінами; зміст страхових понять і термінів; класифікацію та основні види страхування; організацію страхової справи й формування страхового ринку; основи державного регулювання діяльності страхових компаній; загальний порядок здійснення страхування, співстрахування та перестрахування; методикку встановлення страхових тарифів; зміст фінансово-економічної діяльності страхових організацій, шляхи підвищення її фінансової стійкості.

уміти: пояснити сутність страхування та його роль у діяльності людини і розвитку суспільного виробництва, аналізувати діяльність держави на страховому ринку та її вплив на його регулювання через законодавчу базу; аналізувати й оцінювати страхові ризики; укладати основні види договорів страхування; визначати збитки та страхові відшкодування за видами страхування; оцінювати фінансові показники діяльності страхових компаній і їх платоспроможність.

2. Результати навчання:

РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

РН 11. Формувати й аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

РН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН 14. Застосовувати інновації у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти набуває таких компетентностей:

ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 12. Здатність використовувати новітні інструменти та технології у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

3. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин/ кредитів ECTS		
	денна	заочна	дистанційна
лекції	28	-	-
семінарські заняття / практичні / лабораторні	28	-	-
самостійна робота	64	-	-
екзамен	-	-	-

4. Пререквізити. Викладання навчальної дисципліни базується на знаннях, отриманих в результаті вивчення ОК1, ОК4, ОК8, ОК11, ОК12, ОК16 і ОК19.

5. Технічне й програмне забезпечення / обладнання. Персональний комп'ютер, загальнонавчальні комп'ютерні програми, проектор, доступ до мережі Інтернет. Комп'ютер повинен бути облаштований відеокамерою та мікрофоном.

6. Політика курсу – студенти мають дотримуватись кодексу академічної доброчесності https://www.krok.edu.ua/download/nakazi/2018-10-18_kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf

Відвідування занять є обов'язковим компонентом освоєння курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) відпрацювання пропущених занять відбувається за погодженням із викладачем дисципліни. Вивчення курсу також можливе за індивідуальним графіком, що регламентується відповідним положенням.

У разі проведення занять в онлайн форматі, здобувач має під'єднатись до навчальної платформи де буде проводитись заняття. Заходити на навчальну платформу (*Teams*) виключно під своїм реальним прізвищем. Під час занять з використанням онлайн платформи *MS Teams* камера має бути увімкненою протягом всього заняття, мікрофон включається за потреби під час відповідей / запитань. У разі відсутності можливості включати камеру, студент має повідомити викладача та отримати дозвіл бути присутнім з вимкненою камерою. В разі не під'єднання та відсутності реакції здобувача на звернення викладача до нього особисто, здобувач вважається відсутнім на занятті.

1. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність, принципи й роль страхування

Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту.

Самостраховування, його джерела й межі доцільного застосування. Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування. Функції страхування. Сфери застосування страхування. Специфічні терміни і поняття, використовувані в страхуванні, необхідність їх вивчення для дослідження конкретних страхових відносин.

Принципи страхування. Роль страхування в активізації бізнесу, економії коштів, резервованих на покриття можливих втрат від непередбачених обставин, та в ефективному формуванні й використанні фондів соціального призначення, збільшенні обсягів інвестицій.

Тема 2. Класифікація страхування

Поняття класифікації страхування, її наукове й практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні. Класифікація за об'єктами страхування.

Галузі страхування: майнове, страхування відповідальності, особове страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки: страхування ризиків від вогню, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та інших ризиків. Класифікація за формами проведення: обов'язкове й добровільне страхування.

Принципи та порівняльна характеристика обов'язкового і добровільного страхування.

Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання

Поняття ризику. Рівень ризику. Частота ризику й розмір шкоди. Критерії визначення страхового ризику. Основні характеристики страхових ризиків.

Загальні підходи та принципи класифікації страхових ризиків. Загальна класифікація ризиків. Види ризиків за суб'єктами на які впливають ризики. Види ризиків за джерелами небезпеки та їх походженням. Види ризиків за кількісними параметрами. Види ризиків за обсягом відповідальності страховика. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, особовому страхуванні. Характеристика ризиків у страховій діяльності: ризик андеррайтингу, ризик неефективного перестраховування, ризик управління страховим портфелем, ризик формування та інвестування страхових резервів.

Оцінювання ризику й визначення доцільності його страхування. Управління ризиком та його основні етапи. Контроль за ризиком і його фінансування.

Тема 4. Страховий ринок

Поняття страхового ринку. Структура, об'єкти й суб'єкти страхового ринку. Характеристика страхового ринку в інституціональному та територіальному аспектах. Місцевий, національний і світовий страхові ринки. Система страхового ринку. Внутрішня система ринку.

Основні елементи внутрішньої системи страхового ринку. Зовнішнє оточення страхового ринку. Інфраструктура страхового ринку. Типи й види страхових організацій, створюваних в Україні. Організаційні форми функціонування страховика виконуваних операцій, величиною статутного капіталу. Товариства взаємного страхування.

Роль посередників – страхових агентів і брокерів. Об'єднання й асоціації страховиків, їх функції, завдання та місце на страховому ринку. Стан і перспективи розвитку страхового ринку в Україні. Етапи розвитку страхового ринку, його особливості та характеристика.

Тема 5. Страхова організація

Страхові договори, порядок їх підготовки й укладання. Права й обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів. Організація страхової справи. Системи страхування (пропорційної вартості, першого ризику, за відновленою вартістю, граничного страхового забезпечення, дійсної вартості).

Організаційна структура страхової організації й характеристика її структурних підрозділів. Управління страховою компанією. Поняття актуарних розрахунків, їх сутність і завдання. Показники страхової статистики. Визначення тарифів за договорами страхування життя. Визначення тарифів за договорами ризикового страхування.

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності. Правове регулювання страхової діяльності в Україні. Система методів державного регулювання. Шляхи наближення законодавчої й нормативної баз страхування до міжнародних стандартів.

Державний нагляд за страховою діяльністю. Завдання та функції органів державного нагляду за страховою діяльністю в Україні. Контроль за діяльністю страховиків. Особливості реєстрації й ліцензування страховиків. Необхідні умови та документи для отримання ліцензії на здійснення страхової діяльності. Порядок створення, функціонування й ліквідації страхових компаній. Спеціалізація страховиків.

Тема 7. Особисте страхування

Суть і призначення особистого страхування, його значення й роль у забезпеченні соціального захисту громадян. Стан і розвиток особистого страхування. Класифікація особистого страхування. Основні види й форми особистого страхування.

Страховання життя та його основні види. Основні принципи й умови страховання життя. Страховання від нещасних випадків. Форми та види страховання від нещасних випадків, їх характеристика. Добровільні форми страховання від нещасних випадків. Обов'язкові види страховання від нещасних випадків.

Добровільне індивідуальне й колективне страховання від нещасних випадків. Медичне страховання та його концепції. Суб'єкти й об'єкти страховання. Умови обов'язкового медичного страховання. Добровільне медичне страховання. Практика проведення медичного страховання в Україні.

Тема 8. Страховання майна

Майнове страховання, його необхідність і значення. Становлення, стан та розвиток майнового страховання. Страховання майна юридичних осіб. Види договорів майнового страховання. Основні умови страховання. Страхова оцінка й страхова сума.

Принципи страхового відшкодування та визначення розміру збитку. Особливості страховання сільськогосподарських підприємств. Страховання транспортних засобів: автомобільного й іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страховання майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна. Перспективи розвитку майнового страховання юридичних і фізичних осіб.

Тема 9. Страховання відповідальності

Відповідальність як об'єкт страхових відносин. Необхідність, економічна суть та особливості страховання відповідальності. Підгалузі й види страховання відповідальності. Основні принципи та умови страховання цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Мотор(транспортне) страхове бюро і його функції.

Міжнародна система «Зелена картка». Страховання відповідальності власників інших видів транспорту. Інші види страховання відповідальності. Страховання відповідальності роботодавців. Страховання відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страховання професійної відповідальності. Страховання відповідальності за забруднення довкілля. Перспективи розвитку галузі страховання відповідальності.

Тема 10. Перестраховання й співстраховання

Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку. Перестраховання як метод зміцнення фінансової стійкості страхових організацій. Суб'єкти перестраховання. Сторони, які беруть участь у перестрахованні, їх взаємовідносини. Зміст договору перестраховання. Вимоги до перестраховання ризиків у нерезидентів.

Методи перестраховання. Факультативне перестраховання. Облігаторне перестраховання. Факультативно-облігаторне перестраховання. Форми проведення перестраховальних операцій. Квотні й ексцедентні договори

пропорційного перестраховання, їх характеристика, переваги та недоліки. Непропорційне перестраховання: на базі ексцедента збитку, на базі ексцедента збитковості. Співстраховання й механізм його застосування.

Тема 11. Доходи, витрати та прибуток страховика

Особливості й принципи фінансово-економічної діяльності страховика. Склад та економічний зміст доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів та іншої фінансової діяльності.

Склад та економічний зміст витрат страховика. Собівартість страхової послуги. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії. Фінансові результати страхових операцій.

Визначення прибутку страховика. Прибуток від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку. Оподаткування страховиків. Особливості оподаткування прибутку (доходів) страховика.

Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії

Поняття фінансової надійності страховика та її значення. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестраховання як метод забезпечення фінансової надійності.

Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній.

Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Фактичний і нормативний запаси платоспроможності, порядок їх обчислення. Власні кошти страховика. Статутний і гарантійний фонди страховика. Технічні резерви, їх склад. Призначення й використання фондів у страхуванні, їх роль у забезпеченні фінансової надійності страховика. Оцінювання фінансового стану страховика. Фінансова звітність страхових організацій і її використання для оцінювання фінансового стану. Система показників і методи оцінювання фінансового стану.

2. Схема курсу

Тиждень /кількість годин	Тема	Вид заняття, розподіл годин	Джерела	Завдання	Термін виконання
1	2	3	4	5	6
1 / 4 год.	Тема 1. Сутність, принципи й роль страхування Тема 2. Класифікація страхування	Лекція, 4 год.	1-30	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
2 / 4 год.	Тема 1. Сутність, принципи й роль страхування Тема 2. Класифікація страхування	Практичне заняття, 4 год.	1-30	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
3 / 8 год.	Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання Тема 4. Страховий ринок Тема 5. Страхова організація Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності	Лекція, 8 год.	1-30	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
4 / 8 год.	Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання Тема 4. Страховий ринок Тема 5. Страхова організація Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності	Практичне заняття, 8 год.	1-30	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
5 / 8 год.	Тема 7. Особисте страхування Тема 8. Страхування майна Тема 9. Страхування відповідальності	Лекція, 8 год.	1-30	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень

1	2	3	4	5	6
6 / 8 год.	Тема 7. Особисте страхування Тема 8. Страхування майна Тема 9. Страхування відповідальності	Практичне заняття, 8 год.	1-30	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
7 / 8 год.	Тема 10. Перестраховання й співстраховання Тема 11. Доходи, витрати та прибуток страховика Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії	Лекція, 8 год.	1-30	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
8 / 8 год.	Тема 10. Перестраховання й співстраховання Тема 11. Доходи, витрати та прибуток страховика Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії	Практичне заняття, 8 год.	1-30	Опрацювати лекційний матеріал, виконати практичні завдання	Один тиждень
Усього годин: 56	-	56 год.	-	-	-

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність, принципи й роль страхування	2
2.	Класифікація страхування	2
3.	Страхові ризики та їх оцінювання	2
4.	Страховий ринок	2
5.	Страхова організація	2
6.	Державне регулювання страхової діяльності	2
7.	Особисте страхування	4
8.	Страхування майна	2
9.	Страхування відповідальності	2
10.	Перестраховання й співстраховання	2
11.	Доходи, витрати та прибуток страховика	4
12.	Фінансова надійність страхової компанії	2
	Усього:	28

4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність, принципи й роль страхування	5
2.	Класифікація страхування	5
3.	Страхові ризики та їх оцінювання	5
4.	Страховий ринок	5
5.	Страхова організація	5
6.	Державне регулювання страхової діяльності	5
7.	Особисте страхування	5
8.	Страхування майна	5
9.	Страхування відповідальності	6
10.	Перестраховання й співстраховання	6
11.	Доходи, витрати та прибуток страховика	6
12.	Фінансова надійність страхової компанії	6
	Усього:	64

5. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності - за джерелом інформації:

І група. Словесні методи:

Лекція. Має інформаційний характер, чіткий план. Структура лекції підпорядковується логіці предмета. Стимулює конкретно образне мислення, активізує логічне мислення.

Пояснення. Доказовий виклад матеріалу, пов'язаний з вивченням правил, економічних законів, господарських явищ, вимог нормативного законодавства. Застосовують на лекціях, під час практичних, консультацій тощо.

Розповідь. Дає послідовний виклад ознак, особливостей, якостей предметів та явищ (опис окремої категорії, поняття тощо). Застосовують на лекціях, практичних заняттях як фрагмент.

Бесіда. Розмова викладача зі студентами на підставі чіткої системи, заздалегідь визначених запитань, які підводять слухачів до активного засвоєння системи фактів, нового поняття або закономірностей. Застосовується на лекціях, практичних заняттях.

Евристична бесіда. Дає її учасникам можливість самостійно знаходити можливі відповіді на проблемні питання, має розвивальний характер.

Інструктаж. Має інформативний локальний характер, дуже близький до розпорядження алгоритмічного типу. Застосовується при наданні вказівок до

виконання домашнього завдання, заповнення первинних документів та форм звітності тощо. Активна роль належить викладачу.

II група. Наочні методи

Спостереження. Забезпечує безпосереднє сприйняття явищ дійсності (господарського процесу, роботи обліково-економічного апарату) Застосовується під час проходження виробничої та переддипломної практики

Ілюстрація, демонстрація. Показ ілюстрованих посібників, макетів бухгалтерських документів, фінансової, податкової, статистичної звітності, плакатів, малюнків на дошці, таблиць тощо. Ілюстрація передбачає показ матеріалів у статичному вигляді Застосовується на лекціях, під час практичних занять, тощо

III група. Практичні методи

Вправа Полягає у повторенні певних дій, під час яких виробляють уміння та навички застосування набутих знань як у звичайних, так і незвичайних умовах Застосовують на практичних заняттях

Тренувальна вправа Виконуються за певним зразком, інструкцією

Тести Виконуються самостійно

– за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

– за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

– за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- навчальні дискусії;
- створення ситуації пізнавальної новизни;
- створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

6. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно – рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

Методи письмового контролю: модульне тестування, розв'язок ситуаційних завдань та задач.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз. Формою підсумкового контролю після закінчення вивчення дисципліни є залік.

6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Необхідність страхового захисту. Страховий фонд суспільства як матеріальна основа забезпечення страхового захисту.
2. Виникнення й етапи розвитку страхування.
3. Сутність і функції страхування.
4. Принципи страхування.
5. Роль страхування в ринковій економіці.
6. Поняття класифікації страхування, її наукове й практичне значення. Класифікація страхування за основними критеріями, ознаками та формами проведення.
7. Принципи обов'язкового й добровільного страхування, спільні ознаки та відмінності.
8. Поняття й види ризиків, їх класифікація. Особливості страхових ризиків.
9. Характеристика ризиків у страховій діяльності.
10. Методи оцінювання ризиків у страхуванні.
11. Управління ризиками в страхуванні.
12. Системи страхування та особливості їх застосування.
13. Поняття страхового ринку, його функції й класифікація.
14. Страховий ринок України та тенденції його розвитку.
15. Структура страхового ринку. Характеристика структурних елементів страхового ринку.
16. Інфраструктура страхового ринку, характеристика елементів інфраструктури.
17. Страхові посередники на страховому ринку України.
18. Об'єднання страховиків, їх завдання та функції.
19. Показники розвитку страхового ринку. Основні тенденції розвитку страхового ринку України.
20. Страхова послуга як об'єкт взаємовідносин страховиків і страхувальників.
21. Поняття, зміст та основні вимоги до страхових договорів. Процедура підготовки й укладання договору страхування.
22. Права та обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання. Вирішення спорів і припинення дії договору страхування.
23. Правове забезпечення страхової діяльності. Закон України «Про страхування» та його значення в системі страхових відносин в Україні.
24. Завдання й функції органів державного нагляду за страховою діяльністю.
25. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні. Шляхи наближення вітчизняного страхового законодавства до міжнародних стандартів.
26. Страхова компанія як необхідний суб'єкт страхового ринку. Характеристика основних типів страхових компаній.

27. Організаційна структура страхової компанії. Органи управління страховою компанією та їх функції.
28. Порядок реєстрації та ліцензування страховиків.
29. Порядок реорганізації й ліквідації страхових компаній.
30. Сутність, класифікація та особливості розвитку особистого страхування в Україні.
31. Страхування життя і його основні види.
32. Обов'язкове страхування від нещасних випадків.
33. Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків.
34. Умови здійснення обов'язкового медичного страхування.
35. Добровільне медичне страхування та його види.
36. Економічний зміст і значення майнового страхування. Обов'язкові види страхування майна.
37. Страхування майна юридичних осіб: об'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.
38. Особливості здійснення страхування майна громадян.
39. Страхування автотранспортних засобів.
40. Страхування врожаю й тварин у сільськогосподарських підприємствах.
41. Необхідність, сутність і особливості страхування відповідальності. Його основні види.
42. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
43. Функції та завдання Моторно-транспортного страхового бюро України.
44. Необхідність і сутність перестрахування.
45. Методи проведення перестрахування.
46. Форми проведення перестраховальних операцій.
47. Співстрахування й механізм його застосування.
48. Страхові пули, завдання та принципи їх діяльності. Страхові пули України.
49. Фінансовий потенціал страхових компаній.
50. Доходи страховика, їх склад і джерела формування.
51. Витрати страховика, їх склад та джерела формування.
52. Фінансові результати страховика й особливості їх формування.
53. Оподаткування страхових компаній. Особливості оподаткування прибутку страховиків.
54. Фінансова надійність страховика та чинники її забезпечення.
55. Умови забезпечення платоспроможності страховика.
56. Технічні й математичні страхові резерви, їх структура, порядок формування.
57. Інвестиційна діяльність страхових компаній.
58. Поняття актуарних розрахунків, їх сутність і завдання.
59. Показники страхової статистики.
60. Визначення тарифів за договорами страхування життя і ризикового страхування.

7. Критерії оцінювання

Об'єктом контролю знань є діяльність студентів на практичних заняттях, вивчення окремих тем, написання контрольних заходів та результати виконання студентами самостійних та індивідуальних робіт.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентами навчального матеріалу курсу. Під час практичних занять застосовуються такі засоби контролю: усне опитування з питань, поставлених у плані занять, самостійної роботи, а також з допомогою проміжного тестування.

Результати роботи кожного студента (виступи, доповнення, коментарі, участь у дискусії, грамотно поставлені запитання тощо) визначаються викладачем на семінарах індивідуально. Згідно критеріїв оцінювання знань студентів на оцінку знань студентів протягом вивчення курсу «Практикум зі страхових операцій» виноситься 100 балів: 50 балів поточний контроль, 30 балів – за модульні контрольні роботи, 20 балів – підсумковий контроль (залік).

Поточний контроль складається з 3 модулів та 3 атестацій.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів передвищої освіти по видах діяльності:

I Атестація

- 1 Робота на лекційних заняттях 4
- 2 Робота на практичних/семінарських заняттях 10
- 3 Виконання контрольних робіт, 10
4. Тестування 5
- 5 Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни 5

Всього за атестацію: 34

II Атестація

- 1 Робота на лекційних заняттях 4
- 2 Робота на практичних/семінарських заняттях 5
- 3 Виконання контрольних робіт, 10
4. Тестування 5
- 5 Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни 4

Всього за атестацію : 28

III Атестація

- 1 Робота на лекційних заняттях 2
- 2 Робота на практичних/семінарських заняттях 2
- 3 Виконання контрольних робіт, 10
4. Тестування 2
- 5 Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни 2

Всього за атестацію : 18

Кожна атестація включає бали за поточну роботу студента на семінарських і практичних заняттях, виконання та роботу з теоретичним матеріалом на лекційних заняттях та під час виконання самостійної та навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Підсумкове оцінювання вивчення дисципліни шляхом проведення заліку

Підсумковою формою контролю є залік (максимальна кількість балів – 20). На залік виносяться ключові питання, типові завдання, що потребують вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

На залік виносяться ключові питання, а також завдання, що потребують творчої відповіді та умінь використовувати отримані знання.

Відповідь на залікові завдання повинна відповідати таким вимогам:

- бути повною та розгорнутою;
- містити всі необхідні для розкриття змісту питання категорії та поняття;
- втілювати творчі здібності студента у розумінні, викладенні і використанні навчально-програмного матеріалу;
- ґрунтуватись на засвоєнні основної та додаткової літератури;
- мати правильну відповідь на тестове, ситуаційне, практичне завдання

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за шкалою Інституту (0-100), національною шкалою та шкалою ECTS на підставі нормативних документів.

8.1. Схема нарахування балів з дисципліни

Навчальна дисципліна «Практикум зі страхових операцій» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною системою.

Дисципліна складається з двох змістових модулів. Перший змістовий модуль – 34 балів, другий ЗМ – 28 балів і третій ЗМ – 18. Система отримання балів накопичувальна.

Поточне та періодичне оцінювання вивчення дисципліни

Назва теми	Бали
Змістовний модуль I. Сутність, порядок створення та організація страхування	
Тема 1. Сутність, принципи й роль страхування	4
Тема 2. Класифікація страхування	4
Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання	4
Тема 4. Страховий ринок	4
Тема 5. Страхова організація	4
Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності	4
Модульна контрольна робота	10
Всього по ЗМ I	34
Змістовний модуль II. Види страхування	
Тема 7. Особисте страхування	5
Тема 8. Страхування майна	5
Тема 9. Страхування відповідальності	4
Тема 10. Перестраховування й співстраховування	4
Модульна контрольна робота	10
Всього по ЗМ II	28
Змістовний модуль III. Дохід та надійність страхової організації	
Тема 11. Доходи, витрати та прибуток страховика	4
Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії	4
Модульна контрольна робота	10
Всього по ЗМ III	18
Підсумковий контроль (залік)	20
Всього годин	100

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання та роботу з теоретичним матеріалом на лекційних заняттях та за виконання завдань на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Підсумкове оцінювання вивчення дисципліни шляхом проведення залік.

Підсумковою формою контролю є залік (максимальна кількість балів – 20). На залік виносяться ключові питання, типові завдання, що потребують вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

На залік виносяться ключові питання, а також завдання, що потребують творчої відповіді та уміння використовувати отримані знання.

Відповідь на екзаменаційні завдання повинна відповідати таким вимогам:

- бути повною та розгорнутою;
- містити всі необхідні для розкриття змісту питання категорії та поняття;
- втілювати творчі здібності студента у розумінні, викладенні і використанні навчально-програмного матеріалу;
- ґрунтуватись на засвоєнні основної та додаткової літератури;
- мати правильну відповідь на тестове, ситуаційне, практичне завдання

8.2. Критерії підсумкового оцінювання

Проміжок за накопичувальною шкалою Університету	Оцінка чотирибальною національною шкалою
90 та вище	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1 – 49	незадовільно

9. Методичне забезпечення

До уваги студентів: усі навчально-методичні матеріали (робоча програма навчальної дисципліни (силабус), конспект лекцій, плани практичних занять і самостійної роботи тощо) подані в Moodle: <https://dist.krok.edu.ua/course/view.php?id=3061>

10. Рекомендована література

Базова

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-УІ (із змінами і доповненнями).
2. Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 р. № 1211 / Верховна Рада України.
3. Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.08.1996 р. № 959.
4. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості,

якості активів та ризиковості операцій страховика: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 07.06.2018 р. № 850.

5. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 р. № 402.
6. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування відповідальності власників собак за шкоду, яка може бути заподіяна третім особам: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.07.2002 р. № 944.
7. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожеже вибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2002 р. № 1788.
8. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 01.07.2004 р. № 1961-IV.
9. Закон України Про страхування (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2023, №№ 12-13, ст.28)
10. Розпорядження Нацкомфінпослуг «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів щодо коригування фінансового результату до оподаткування» від 04.02.2016р. № 295.
11. Розпорядження Нацкомфінпослуг «Про внесення змін до Методики формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя» від 18.09.2018 р. № 1638.

Допоміжна література

12. Аранчій В. І., Остапенко О. М., Остапенко Т. М. Страхувальний менеджмент : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2018. 252 с.
13. Безугла В. О., Постіл І. І., Шаповал Л. П. Страхування: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 582 с.
14. Говорушко Т. А., Стецюк В. М. Страхування: навч. посіб. За ред. Т. А. Говорушко. Львів: Магнолія 2006, 2014. 328 с.
15. Горбач Л. М., Кадебська Е. В. Страхування : Підручник. Київ : Кондор, 2016. 544 с.
16. Журавка О.С., Бухтіарова А.Г., Пахненко О.М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
17. Журавльова Т. О., Дем'янчук М. А. Страхування : навч. посіб. Одеса, 2017. 296 с.

18. Клапків Ю. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку: монографія: Тернопіль, ТНЕУ, 2020 568с.
19. Плиса В.И. Страхування: Підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ : Каравела, 2019. 512 с.
20. Попова Л.В., Марич М.Г., Федішин М.П. Міжнародне страхування: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 184 с.
21. Русул Л.В. Ризик-менеджмент у страхуванні: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2018. 83 с.
22. Русул Л.В., Федішин М.П., Лаврук Н.А. Страхування: від теорії до практики: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. 288 с.
23. Страхування : практикум: навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і доп. За ред. В. Д. Базилевича. Київ : Знання, 2011. 607 с.
24. Терещенко Т.Є., Заволока Л.О., Пономарьова О.Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях): навч. посіб. Дніпро : Університет митної справ фінансів, 2020. 221 с.
25. Ткаченко Н. В. Страхування: навч. посіб. Київ: ЛіраК, 2007. 376 с.
26. Шишпанова Н.О. Страхові послуги: курс лекцій для здобувачів вищої освіти: Миколаїв, Миколаївський національний аграрний університет, 2020. 110с.

Інформаційні ресурси в інтернет

27. Сайт Верховної ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
28. Нормативні акти України URL: <http://www.nau.kiev.ua/>
29. Законопроекти України URL: <http://www.zakon.gov.ua>
30. Урядовий кур'єр URL: <http://www.ukcc.com.ua>

Комунікації

1. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є **Moodle**. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт та інше – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу.
2. Електронне забезпечення навчання (**Moodle**):
 - » Якщо забули пароль/логін, відправте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: dist.center@krok.edu.ua.
 - » Лекції, плани практичних занять, завдання для самостійного опрацювання, методичні рекомендації для виконання курсової роботи та інше навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщені на платформі **Moodle**: дисципліна «Практикум зі страхових операцій».
 - » Інші засоби зв'язку: **Moodle** (форум курсу, приватні повідомлення).
3. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці дисципліни у **Moodle**, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на **Moodle**, є

Циклова комісія фундаментальних дисциплін, туризму та фінансів

актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до *Moodle* є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу dist.center@krok.edu.ua. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

4. Для проведення он-лайн лекцій, практичних занять використовується платформа *MS Teams*. Увійдіть за допомогою свого імені користувача і пароля Office 365.
5. З розкладом занять можливо ознайомитись на сайті Інституту.

Для цього Вам потрібно обов'язково авторизуватись в системі Office 365. У разі виникнення запитань щодо входу у Ваш кабінет, пишіть на адресу support@krok.edu.ua

Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень *Outlook* (корпоративна пошта Університету «КРОК» викладача курсу). Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Склав викладач циклової комісії фундаментальних дисциплін, туризму та фінансів Мандич Віра Володимирівна.

Ухвалено цикловою комісією фундаментальних дисциплін, туризму та фінансів (протокол № 2 від 23.09.2025 р.).